A woman with long, curly blonde hair, wearing a blue knit beanie, a dark brown jacket over an orange top, and dark pants, is sitting on a set of carpeted stairs. She is looking down at her smartphone. The stairs are carpeted in a light brown color. To the left, there is a dark wooden door with a decorative metal handle and a small window. The wall is a light beige color with a decorative floral border near the top. The floor at the bottom of the stairs is a checkered tile pattern in shades of brown and beige. A black handrail is visible on the right side of the stairs.

Toimeentulotuen muutokset – näin ohjaamme asiakasta yhdessä

19.3.2026

Uudistuksen pääkohdat

Jatkossa toimeentulotuen perusosan alentamisen perusteita ovat:

- **Ensisijaisten tukien hakematta jättäminen – 50 %**
 - Jos asiakas ei kuukauden sisällä kehotuksesta huolimatta hae niitä ensisijaisia tukia, joihin hänellä todennäköisesti on oikeus, Kela alentaa toimeentulotuen perusosaa 50 %
- **Kokoaikatyön hakemisvelvollisuuden laiminlyönti – 50 %**
 - Jos asiakas ei kehotuksesta huolimatta ilmoittaudu kuukauden sisällä työllisyyspalveluihin kokoaikatyön hakijaksi, Kela alentaa toimeentulotuen perusosaa 50 %
- **Työvoimapoliittisesti moitittava menettely – 20 % / 40 %**
 - Jos asiakas saa työttömyystuen karenssin, työssäolovelvoitteen tai alle 25-vuotiaan velvoitteen, Kela voi alentaa toimeentulotuen perusosaa ensimmäisen kuukauden osalta 20 % ja sen jälkeen 40 %
- **Kotoutumissuunnitelman laiminlyönti – 20 %**
 - Jos asiakas ei noudata kotoutumissuunnitelmaa, Kela voi alentaa toimeentulotuen perusosaa 20 %

Muut tiukennukset ja muutokset asumismenoihin

Muita tiukennuksia:

- **Perusosaa leikataan aikuisilta**
 - Toimeentulotuen perusosaa leikataan kaikilta 18 vuotta täyttäneiltä
- **150 e/kk ansiotulovähennys poistetaan**
 - Jatkossa sekä ansiotulot että avustukset vaikuttavat tukeen täysimääräisesti aikuisilla
- **Terveydenhuoltomenojen korvaamista** voidaan joiltain osin arvioida aiempaa tiukemmin

Asumismenojen huomioimiseen tulevia muutoksia:

- **Kela maksaa asumismenot tietyissä tilanteissa suoraan vuokranantajalle**
 - Kela maksaa toimeentulotuen osuuden vuokrasta suoraan vuokranantajalle, jos asunnon vuokravakuus on myönnetty osana perustoimeentulotukea.

Alennetun perusosan suurus erilaisilla saajilla

Saajatyyppi	Täysi perusosa, €	20 % alennettu perusosa, €	40 % alennettu perusosa, €	50 % alennettu perusosa, €
Yksin asuva	578,40	462,70	347,10	289,20
Vanhemman luona asuva yli 18-vuotias	422,30	337,80	253,40	211,10
Yhteistaloudessa asuva yli 18-vuotias	497,20	397,80	298,30	248,60
Yksinhuoltaja	665,50	532,40	399,30	332,80

Miten perustoimeentulotuen määrä lasketaan?

Voit saada toimeentulotukea, jos menoja on enemmän kuin tuloja

! Tulot, varat ja muut tuet – hyväksyttävät menot (kuten vuokra sekä perusosa) = toimeentulotuen määrä

Grafiikka: Kela

[Miten toimeentulotuen määrä lasketaan \(kela.fi\)](https://kela.fi)

Perustoimeentulotuen menot = perusosa + muut menot

Perusosa

yhteensä 578,43 € (yksin asuvan summa)

Perusosa on laskennallinen kiinteä summa jokapäiväisen elämän välttämättömistä menoista.

Ruokamenot

Henkilökohtainen ja kodin puhtaus

Paikallisliikenteen käyttö

Vaatemenot

Puhelimen ja tietoliikenteen käyttö

Sanomalehden tilaus

Vähäiset terveydenhoitomenot

Harrastus- ja virkistystoiminta

Muut menot

Muut menot

Perusosan lisäksi tukea voidaan myöntää tilanteen mukaan muihin perusmenoihin.

Asumismenot

Välttämättömät muuttokustannukset

Reseptiläkkeet ja julkisen terveydenhuollon menot

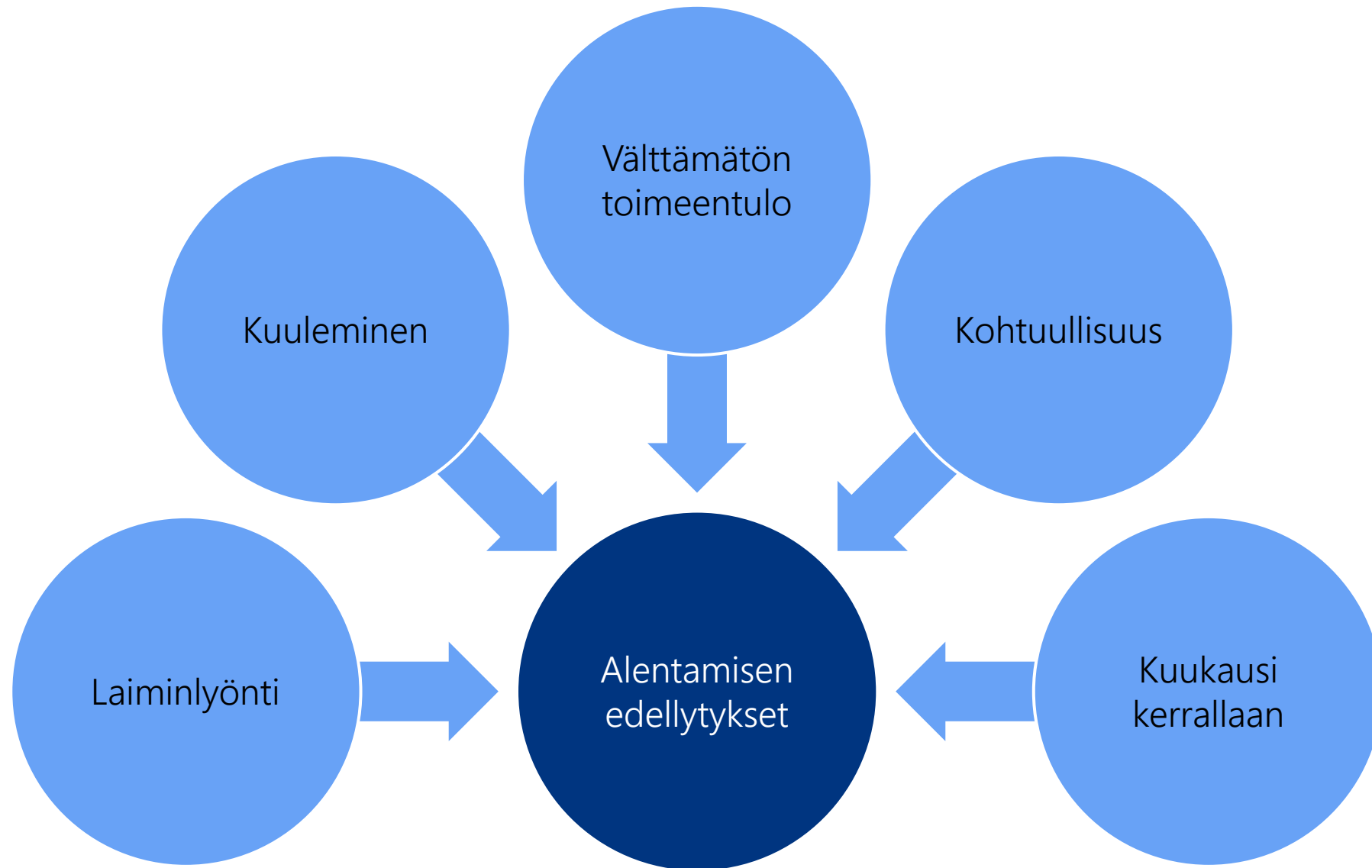
Tietyt lapsen tapamiseen ja hoitoon liittyvät kulut, kuten varhaiskasvatuksen menot

Kohtuullisuusharkinta ja kuuleminen säilyvät

- Kun Kela harkitsee perusosan alentamista ensimmäisen kerran, Kela kuulee asiakasta
- Asiakas voi kertoa, miksi perusosaa ei pitäisi alentaa tai se olisi kohtuutonta
- Alentaminen vaikuttaa vain kyseisen henkilön perusosaan, eikä esimerkiksi lasten tai puolison perusosaan
- Perusosaa **ei voida alentaa, jos**
 - vaarantuisi ihmisarvoisen elämän edellyttämän turva eli esimerkiksi ravinto tai asuminen
 - se olisi muuten kohtuutonta
- Kela voi pyytää harkinnan tueksi sosiaalihuollolta lausunnon

Kohtuullisuusharkinta tehtävä kuukausittain

Vaarantuuko ihmisarvoinen elämän mukainen välttämätön toimeentulo?

- Alentamiskuukausien määrä on merkityksellinen
- Alentamista ei tehdä, jos hakijan tai perheenjäsenen terveyden tai elinkyvyn säilyttämisen kannalta välttämätön itsenäinen selviytyminen vaarantuu
- Alentamista ei tehdä, jos se vaarantaa asumisen
- Erityistä huomiota arvioinnissa tulee kiinnittää siihen, ettei lapsen oikeus elatukseen vaarannu

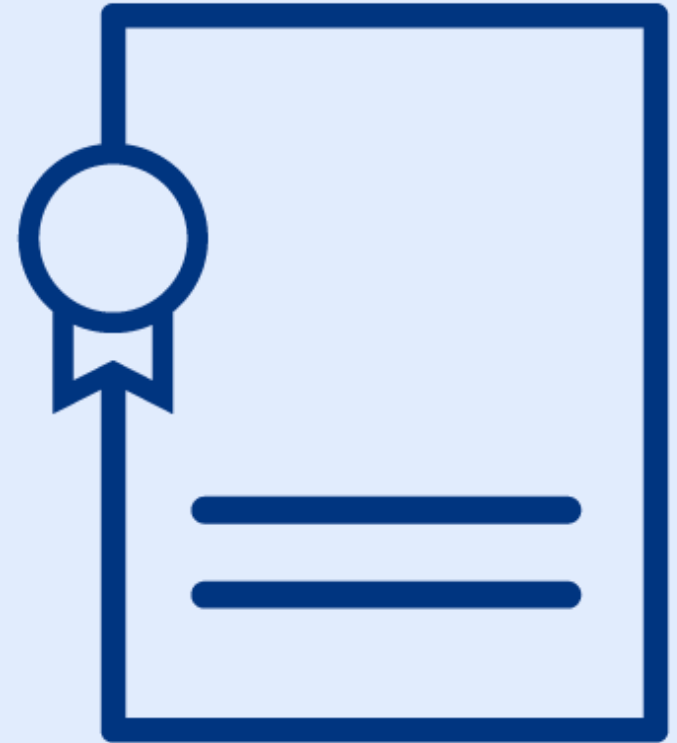
Muu kohtuuton tilanne

Arvioinnissa otetaan huomioon mm.

- Asiakkaan erityiset vaikeudet hakea ja saada tarvitsemiaan palveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön tai muun vastaavan syyn vuoksi
- Henkilön kyky huolehtia itsestään tai huollettavistaan
- Asiakas itse kertoo esimerkiksi kesken olevasta työkyvyn selvittelystä tai muusta sosiaalihuollon palveluprosessista, tai asiakas on asunnoton
- Alentaminen on kohtuutonta ottaen huomioon asiakkaan elämäntilanne (esim. perheessä hiljattain sattunut kuolemantapaus tai vakava sairastuminen)

Perusosan alentamisessa Kela voi tarvittaessa selvittää kumppanilta

- asiakkaan tilanteen ja olosuhteet, joilla on vaikutusta perustoimeentulotuen alentamisharkinnassa.
- millä tavalla asiakkaan ihmisarvoinen elämä vaarantuu alentamisen johdosta tai miksi alentaminen muuten olisi kohtuutonta.

Esimerkki: Työtön, ei työnhakua voimassa

1. Lähtötilanne

- Ei koe itseään työkykyiseksi. Ilmaisee tämän hakemuksella.
- Ei ole varannut aikaa terveystalouteihin.
- Kelassa ei ole ajantasaista lääkärinlausuntoa.
- Ei ole hakenut sairauspäivärahaa tai kuntoutusetuuksia.
- Peli- ja päihdehaasteita.
- Asuu yksin vuokra-asunnossa, vakuus Kelasta.
- Maksussa toimeentulotuki ja yleinen asumistuki.

2. Asiakasohjaus

- Asiakasta ohjataan ilmoittautumaan työnhakijaksi ja hakemaan ensisijainen etuus eli työttömyystuki.
- Vuokranmaksu suoraan vuokranantajalle.
- Työllisyyspalvelut voivat ohjata terveystarkastukseen.

3. Kohtuullisuusharkinta Kelassa

Jos asiakas toimii saamansa ohjeen mukaisesti tai alentaminen todetaan kohtuuttomaksi, Kela ei alenna toimeentulotuen perusosaa.

Jos asiakas ei ilmoittaudu työnhakijaksi, tehdään 50 % alentamisharkinta.

Harkinnassa otetaan huomioon asiakastiedot, erityisesti kuuleminen ja sosiaalihuollon lausunto jos se on tullut.

Alennetaan, jos asiakas ei esitä erityisiä perusteita miksi tukea ei tulisi alentaa, asuminen ei vaarannu eikä (hyvinvointialueen oma-aloitteisesti toimittamassa) sosiaalihuollon lausunnossa esitetä estettä alentamiselle.

Esimerkki: Työtön yksinhuoltaja on saanut karenssin

1. Lähtötilanne

- 35-vuotias yksinhuoltaja
- Saa työttömyystukea, yleistä asumistukea, lapsilisää, elatustukea ja toimeentulotukea
- Ei saa ansiotuloja
- Ei ole saapunut työnhakukeskusteluun työvoimaviranomaisen kanssa, ja siksi on saanut työttömyystuen 7 päivän karenssin.
- Karenssista voi seurata toimeentulotuen perusosan alentaminen.

2. Asiakasohjaus

- Kela kuulee asiakasta perusosan alentamisen kohtuullisuudesta

3. Kohtuullisuusharkinta Kelassa

Jos alentaminen todetaan kohtuuttomaksi, Kela ei alenna toimeentulotuen perusosaa

Jos estettä alentamiselle ei ole

- Kela alentaa toimeentulotuen perusosaa kuukauden ajan 20 % (-133,10 €)

Esimerkki: Opiskelija, saa toimeentulotukea

1. Lähtötilanne

- 45-vuotias
- Opiskelee korkeakoulussa täysipäiväisesti **toista** tutkintoaan
- Saa toimeentulotukea
- Ei ole oikeutettu opintotukeen, koska opintotukikaudet on jo käytetty
- Ei ole ilmoittautunut kokoaikatyön hakijaksi

2. Asiakasohjaus

Asiakkaan on turvattava opiskelun aikainen toimeentuloa muilla tuloilla tai varoilla tai muilla tuilla kuin viimesijaisella toimeentulotuella.

Jos asiakas hakee toimeentulotukea, hänen on ilmoittauduttava työttömäksi työnhakijaksi ja haettava työttömyystukea.

3. Kohtuullisuusharkinta Kelassa

Jos asiakas turvaa toimeentulonsa muutoin kuin toimeentulotuella tai alentaminen todetaan kohtuuttomaksi, Kela ei alenna toimeentulotuen perusosaa.

Jos asiakas hakee toimeentulotukea, **muttei ilmoittaudu työnhakijaksi ja hae työttömyystukea**, Kela alentaa toimeentulotuen perusosaa 50 % (-289,20 €), jos kohtuusharkinta ei estä alentamista

Esimerkki: Opiskelija, ei opintoetuuksia

1. Lähtötilanne

- Opiskellut korkeakoulussa 5 vuotta, tarvitsee 50 opintopistettä valmistumiseen.
- Opintotukikaudet on käytetty maaliskuussa.
- Toimeentulotukioikeus syntyy, hakee tukea huhtikuulle.
- Asuu kohtuullisen asumismenon ylittävässä vuokra-asunnossa avopuolison kanssa.
- Vuokravakuus on myönnetty Kelasta puolisolle ennen avoliittoa.
- Puoliso osa-aikatyössä alle 30 h/vko.

2. Asiakasohjaus

- Opiskelijan on toimitettava selvitykset, joiden mukaan opinnot edistyvät (edistymistä seurataan 3kk jaksoissa) ja opinnot on mahdollista suorittaa loppuun (valmistuminen 12kk kuluessa opintotuen päättymisestä).
- Puolisolla on velvollisuus ilmoittautua työnhakijaksi (alle 30 h/vk työ),
- Ensisijainen etuus **puolisolle** on soviteltu työttömyysetuus, vuokranmaksu vuokranantajalle (puolison osalta).

3. Kohtuullisuusharkinta Kelassa

Jos opiskelija toimittaa vaaditut selvitykset tai alentaminen todetaan kohtuuttomaksi, Kela ei alenna toimeentulotuen perusosaa

Jos puoliso ilmoittautuu työttömäksi työnhakijaksi ja hakee sovitellun työttömyysetuuden tai alentaminen todetaan kohtuuttomaksi, Kela ei alenna toimeentulotuen perusosaa.

Jos opiskelija ei toimita vaadittuja selvityksiä ja alentaminen ei kohtuutonta

- Kela alentaa toimeentulotuen perusosaa 50 %

Jos puoliso ei ilmoittaudu työnhakijaksi ja hae soviteltua työttömyysetuutta

- Kela alentaa toimeentulotuen perusosaa 50 %

Esimerkki: Jälkihuollossa oleva nuori, opiskelee

1. Lähtötilanne

- Yksin asuva 20-vuotias nuori
- Asuu vuokra-asunnossa (vuokra ja vesi sisältyy vuokraan)
- Ensimmäiset ammatilliset opinnot käynnissä, toinen lukuvuosi menossa.
- Ei ole ollut velvoitetta nostaa opintolainaa.
- Maksussa opintotuki ja asumislisä ja toimeentulotuki. Kuntoutuspäätös (kuntoutuspsykoterapia).

2. Asiakasohjaus

- Luottamuksen suoja järjestelyaika 31.7.2026 saakka.
- Mikäli opinnot jatkuvat 1.8.2026 jälkeen, niin asiakkaan tulee selvittää oikeus opintolainaan

3. Miten toimitaan

Jos asiakas on saanut aiemmalla päätöksellä ohjauksen "Ei velvoitetta opintolainan nostoon", opintolainan nostamista ei edellytetä järjestelyajan aikana.

1.8. alkaen edellytetään opintolainan nostamista ja opintolainaa tuloutetaan laskemalle.

Esimerkki: Ukrainalaiset ja muut tilapäisen suojelun piirissä olevat

1. Lähtötilanne

- 45-vuotias
- Yksinelävä
- Ei saa ansiotuloja
- Saa yleistä asumistukea ja toimeentulotukea
- Ei ole oikeutettu peruspäivärahaan, koska työssäoloehto ei ole täyttynyt
- Ei ole oikeutettu työmarkkinatukeen, koska oleskelun perusteena tilapäinen suojelu.
- Ei ole ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi.

2. Kela kehottaa

- Ilmoittautumaan työttömäksi työnhakijaksi ja hakemaan kokoaika työtä.
- Työttömyystukea ei kehoteta hakemaan, koska oikeutta etuuteen ei synny.

3. Kohtuullisuusharkinta Kelassa

Jos asiakas noudattaa kehotusta tai alentaminen todetaan kohtuuttomaksi, Kela ei alenna toimeentulotuen perusosaa.

Jos asiakas ei noudata kehotusta ja estettä alentamiselle ei ole

- Kela alentaa toimeentulotuen perusosaa 50 % (-289,20 €)
- Alentaminen päättyy, kun asiakas noudattaa saamia ohjeita

Esimerkki: Vanhuuseläkkeellä, yksin asuva yli 65- vuotias

1. Lähtötilanne

- Maksussa työeläke sekä kansaneläke ja eläkkeensaajan asumistuki.
- Asuu omistamassaan osakkeessa.
- Asumismenona pieni vastike, vesi ja lämmityssähkö.
- Ateriapalvelu käytössä.
- Lääkemenoja ja hoitotarvikkeita ja apuvälineitä kuukausittain käytössä.
- Hakenut aiemmin toimeentulotukea Kelasta ja täydentävää HVA:lta. Perustoimeentulotuki kuukausittain ylijäämäinen

2. Asiakasohjaus

- Yhteistyö sosiaalihuollon kanssa ja pitkä ylijäämäpäätös toimeentulotuesta täydentävää toimeentulotukea varten.

3. Miten toimitaan

Asiakkaalle voidaan antaa pitkä ylijäämäpäätös toimeentulotuesta hakemalleen ajalle.

Kohtuullisuusharkintaa ei tässä tarvita.

Seuraava webinaari toukokuussa

Kaikki Kelan koulutukset
ja webinaarit löytyvät
osoitteesta

www.kela.fi/tapahtumat

[Toimeentulotuen etuusohje löytyy kela.fistä](http://kela.fi)